

Minint Lietuvos Respublikos Konstitucijos dešimtmetį Ežerėlio seniūnijos kultūros centras surengė iškilmingą minėjimą "Turo apygardos partizanų takais", kuriame dalyvavo gausus būrys Ežerėlio vidurinės, Zapyškio ir Kačerginės pagrindinių mokyklų mokinių ir Ežerėlio jaunųjų šaulių, svečių bei vietinių gyventojų.

Ilga autotransporto virtinė pasuko Kazlų Rūdos miško link. Ties Drapakampio vietoje, prie kryžiaus kritusiems partizanams ir atstatytos žemėnės, prasidėjo iškilmingas minėjimas. Čia 1945-ųjų liepą krito narsūs Jono Misiūno būrio partizanai Zigmas Balsys ir Jurgis Čeičys. Ežerėlio apylinkėse yra nemažai atmintinų vietų, kur didvyriškai kovojo ir žuvo narsūs tėvynės sūnūs: netoli Braziukų, Agurkiškės, Šilių kaimuose ir kitur.

(keliamą į 5 psl.)

Pilietiškumo šventė Ežerėlyje

Kryžius kritusiems partizanams Drapakampyje

Dr. Povilas JAKUČIONIS
LPKTS pirmininkas

Rinkimai – rimtas darbas ir atsakinga pareiga

Artėja LR prezidento ir savivaldybių tarybų rinkimai – 2002 m. gruodžio 22-oji diena. Prasideda visų politinių partijų ir organizacijų darbymetis, o visų sąmoningų piliečių – apsisprendimo laikas. Šie rinkimai Lietuvoje kiek neįprasti, nes tą pačią dieną bus renkamas ir LR prezidentas, ir savivaldybių tarybos. Be to, eilutėje laukia dar keletas referendumų iniciatorių. Sujungti rinkimai – tai valdančiosios koalicijos, A.Brazausko ir A.Paulausko partijų, užgaida, tikintis didesnio rinkėjų aktyvumo ir svaresnės kairiųjų pergalės savivaldybių tarybų rinkimuose. LPKTS ir visos dešimtosios politinės jėgos bei Savivaldybių asociacija buvo ir yra prieš sujungtus rinkimus pirmiausia todėl, kad triukšminga, komediantiška prezidento rinkimų kampanija užgožia ir stumia į antrąjį planą labai svarbius vietos bendruomenių reikalus. Žiniasklaida pilna kandidatų į prezidento postą veidų ir bal-

sų. Jų kalbos ir elgesys dažnai primena klounadą ar Užgavėnių personažus.

Rimčiausias kandidatas

Prezidento pareigybė Lietuvai yra svarbi kaip tautos ir valstybės atstovo tarptautiniuose reikaluose ir konstitucinės santvarkos garanto valstybės viduje. LPKTS ir septynios kitos rezistentų organizacijos yra apsisprendusios prezidento rinkimuose remti Valdą Adamkų – kaip rimčiausią, valdžia jau išbandytą, didelį autoritetą šalyje ir užsienyje turintį, dešiniųjų pažiūrų kandidatą. Tą savo apsisprendimą visos gausiausios Lietuvos rezistentų organizacijos patvirtino savo jungtinėje konferencijoje, vykusioje Vilniuje 2002 m. spalio 26 d. Konferencija pakvietė visus Lietuvos buvusius partizanų, Laisvės kovų dalyvių, politinius kalinius ir tremtinius ir jų artimuosius aktyviai remti V.Adamkaus kandidatūrą,

(keliamą į 2 psl.)

Stribų pensijų klausimas turi būti teikiamas skubos tvarka

Po to, kai žiniasklaida paskelbė apie dar vieną į skandalą įsivėlusio ir atsistatydinusio Sodros vadovo D.Prevelio akibrokštą, dešinioji opozicija Seime ėmėsi veikti.

D.Prevelis atsistatydindamas iš pareigų nurodė Sodros skyriams mokėti valstybinės nukentėjusiųjų pensijas vadinamiesiems "Antrojo pasaulinio karo veteranams": stribams ir komunistų nomenklaturai. Lietuvoje gyvena apie 16 tūkstančių Antrojo pasaulinio karo veteranų, kurie gali gauti valstybinę nukentėjusiojo pensiją. Tik dviem tūkstančiams iš jų Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centras pasiūlė apriboti teisę gauti šią pensiją, nes archyvuose rasta duomenų apie jų darbą lietuvių tautos genocidą vykdytose represinėse įstaigose – KGB, NKVD, MGB ir kitur.

Istorikai teigia, kad dirbę šiose įstaigose nebūtinai kariavo Antrojo pasaulinio karo frontuose – jie tik prilygin-

Ingrida VĖGELYTĖ

Žinios iš Seimo

ti karo dalyviams. Tai dar vienas įrodymas, kad Lietuvą okupavę sovietai 1944–1952 m. Lietuvoje buvo priversti kariauti tikrą karą, o savo represinių struktūrų darbuotojus – prilyginti karo dalyviams. Tiesos labai reikėtų pasakyti, kad karas Lietuvoje po 1944 m. buvo jau ne Antrasis pasaulinis, o rezistencinis, Lietuvos gynėjų – partizanų.

Po to, kai Konstitucinis Teismas (KT) paskelbė negaliojančiais Valstybinių pensijų įstatymo keletą straipsnių, mat juos pasirašė ne tuometinis Seimo pirmininkas V.Landsbergis, o jį pavadavęs A.Vidžiūnas, dingo ir apribojimai nemokėti valstybinių nukentėjusiųjų pensijų prie lietuvių genocido prisidėjusiems kai kuriems "Antrojo pasaulinio karo dalyviams".

Kairieji dar prieš KT sprendimą mėgino tuos apribojimus panaikinti, bet sulaukę stipraus buvusių politinių kalinių, tremtinių ir istorikų pasipriešinimo Seime patyrė triuškinantį pralaimėjimą.

(keliamą į 3 psl.)

Aktualijos

■ Briuselis. Lietuvos delegacija, vadovaujama vyriausiojo euroderybininko P.Auštrevičiaus, Europos Sąjungos institucijose aptarė aktualius energetikos, žemės ūkio ir finansų bei biudžetinių nuostatų derybinius klausimus. ES patvirtino savo pasiryžimą iki 2006 metų Ignalinos AE uždarymui kasmet skirti po 70 mln. eurų.

■ Konservatoriai ragina šalies gyventojus neparemti dviejų referendumų organizavimo. Tėvynės sąjunga (Lietuvos konservatoriai) griežtai sukritikavo Lietuvoje vykstančias parašų rinkimo akcijas dėl referendumų organizavimo ir ragina sąmoningus piliečius nepasirašinėti rėmimo lapuose.

■ Gruodžio mėnesį vykstančiuose savivaldybių tarybų rinkimuose žada dalyvauti beveik kas antras parlamentarai. Dienraščio "Lietuvos rytas" duomenimis, partijos į savo rinkimų sąrašus jau įrašė daugiau kaip 60 Seimo narių pavardžių. Manoma, kad šis skaičius gali padidėti.

■ Artimiausiu metu mūsų šalies piliečiai į Braziliją galės keliauti be vizų. Apie tai Prezidentą V.Adamkų informavo Lietuvoje lankęsis Brazilijos užsienio reikalų ministras S.Laferas.

■ Lietuva ir Baltarusija tariasi dėl kelionių tvarkos. Lietuva siūlo Baltarusijai pasirašyti dvišalį dokumentą, kuriame būtų numatytos vizų režimo lengvatų vyresniems nei 60 metų asmenims, pasienio gyventojams ir tautiečiams.

■ Nuo pavasario Lietuvoje vėl ketinama įvesti sezoninį laiką, kaip tai jau padarė narystės Europos Sąjungoje siekiančios mūsų kaimynės – Latvija, Estija ir Lenkija.

■ Autokratiškų pažiūrų Baltarusijos prezidentas A.Lukašenka kreipėsi į Čekiją su prašymu išduoti jam vizą, kad galėtų dalyvauti lapkritį Prahoje vykstančiame NATO viršūnių susitikime.

■ Rusijos verslininkas B.Berezovskis, patekęs į Kremliaus nemalonę ir šiuo metu gyvenantis Londone, radijo stočiai "Echo Moskv" pareiškė, kad A.Maschadovo atstovas A.Zakajevs yra nekaltas. B.Berezovskis pasiryžęs apmokėti visas A.Zakajevs gynimo išlaidas.

Rinkimai – rimtas darbas ir atsakinga pareiga

(atkelta iš 1 psl.)

pritarė A.Kubiliaus apsisprendimui atsiimti savo kandidatūrą V.Adamkaus naudai ir paragino kitus save laikančius dešiniaisiais kandidatus pasekti šiuo pavyzdžiu. Konferencija išreiškė nuogaštavimą, kad didelė dešiniųjų kandidatų konkurencija į antrąjį rinkimų turą galės išvesti du kairiuosius.

Svarbesni savivaldybių tarybų rinkimai

Nors prezidento rinkimai yra svarbūs, bet mums visiems svarbesni yra savivaldybių tarybų rinkimai. Pats žodis savivalda asocijuojasi su valstybingumu – pilietinės visuomenės reikšmingumu, vietos bendruomenių gebėjimu tvarkyti savo reikalus, dėl kiekvienos smulkmenos nesizvalgant į sostinę. Deja, savivalda turi prisiimti ir atsakomybę už gyventojų gerovę ir savo ne visada teisingus veiksmus. Būtent atsakomybę LPKTS akcentuoja per šiuos rinkimus. Kiekvienos tarybos nario atsakomybė už tarybos sprendimus yra ir jo asmeninė atsakomybė. Mūsų deleguoti ir žmonių išrinkti savivaldybių tarybų nariai privalės reikalauti vardinio balsavimo dėl kiekvieno gyventojams svarbaus sprendimo. Tie balsavimai turės būti viešai skelbiami.

LPKTS dalyvauja savivaldybių tarybų rinkimuose todėl, kad jaučia pilietinę pareigą konstruktyviai prisidėti prie daugelio įsisenėjusių sunkių vidaus problemų sprendimo. Mūsų gyvenimiška patirtis, mūsų puoselėjami aukšti dorovės principai ir tradicinės tautos vertybės, mūsų neblėstantis ir nesavanaudiškas ryžtas visomis jėgomis ir priemonėmis kurti geresnį tautai gyvenimą negali būti palikta politinės veiklos nuošalyje. Šventa vieta tuščia nebūna. Ją bematant užima žmonės, siekiantys tik asmeninės ar grupinės naudos.

Įsisenėjusios problemos

Sunkių įsisenėjusių problemų Lietuvoje susikauptė daug. Ir priežasčių joms susikaupti ne viena. Svarbiausios iš jų yra bedievystė ir bedarbystė. Esama ir nenoro politiniais tikslais kai kurių problemų spręsti, laikyti dalį visuomenės politiniais įkaitais. Turiu galvoje kaimą, bankrutuojančių didelių įmonių darbininkus, grąžintinių gyvenamųjų namų nuomininkus ir dar kai ką. Visi jie yra pastovūs kairiųjų partijų elektoratas.

Bedievystę suprantame tiesiogine ir perkeltine prasme – kaip žlugusią moralę. Statistikos duomenimis, 90 proc. Lietuvos gyventojų laiko save tikinčiais, 79 proc. yra Romos katalikai, 10 proc. – netikintieji. Negali atsistebėti, kodėl tie 90 proc. tikinčiųjų rinkėjų į Seimą ir savivaldybes kaip savo atstovus renka asmenis iš to dešimties proc. netikintųjų? Tuos, kuriems svetimi dorovės principai, o tradicinės tautos vertybės – atgyvena. Seime už dorovės ir moralės dalykus pastoviai balsuoja tik iki

20 Seimo narių. Pusė jų yra konservatorių frakcijos nariai. Dažnai tenka girdėti, kaip Dievo vardu prisiekęs Seimo narys su įtūžiu puola Bažnyčią ir kunigus, ypač dėl tikybos mokyimo, jaunimo auklėjimo ir Bažnyčios turto grąžinimo reikalų. Lygiai tas pats dėl tremtinių turto grąžinimo. Svarstant turto grąžinimą žydų bendruomenei to nebūna. Manau, kad yra apie ką pagalvoti rinkėjams katalikams. Matyt, tie bedieviai yra dideli apsimetėliai. Didžiausias Europoje alkoholio suvartojimas ir daugiausia savižudybių taip pat yra bedievystės apraiška.

Bedarbystė greta bedievystės yra viena didžiausių mūsų nelaimių priežasčių. Bedarbystė taip pat žlugdo moralę, skatina alkoholizmą, narkomaniją, nusikaltimus, jaunimo emigraciją, visokių religinių sektų atsiradimą. Visa tai – iš nevilties ir skurdo. Visa tai mes pasirengę naikinti.

Kaimui reikia realios pagalbos. Ne pažadų ir ne trupinių. Bedarbių ir skurstančiųjų kaime daugiausia. Kaimui reikia darbo, rinkų išaugintai produkcijai ir žmoniškų gyvenimo sąlygų – gero susisiekiimo, lengvai pasiekiamų mokyklų, klubų, ambulatorijų ir visiško savarankiškumo kaimo seniūnijoms. Visa tai pasiekti nelengva, bet dirbant kryptingai ir nuolat – galima. Mūsų deleguojami tarybų nariai yra pasirengę šiuos tikslus įgyvendinti. Didžioji dauguma buvusių politinių kalinių ir tremtinių yra kilę iš kaimo ir nuoširdžiai nori jam padėti.

Efektyviai užimtumo problemas sprendžia smulkus ir vidutinis verslas. Jis yra materialus pagrindas pilietinės visuomenės plėtrai, gali sumažinti skurdą. Deja, iki šiol smulkus ir vidutinis verslas, kaip ir kaimas, realiai nebuvo remiamas. Buvo tik žodžiai, popieriai ir deklaracijos. Šioje srityje savivaldybių tarybos daug ką gali padaryti ir mūsų deleguoti kandidatai tam darbui yra pasirengę.

Išlikusio nekilnojamojo turto grąžinimas teisėtiems savininkams labai priklauso nuo savivaldybių tarybų geranoriškumo. Šiuo klausimu mes tikrai esame ir būsim geranoriški.

Yra galimybė mokėti kompensacijas už turtą, paimtą visuomenės reikmėms, ir už rublinius indėlius. Privatizavimo fondas jau yra gavęs per 4 mlrd. Lt. Per artimiausius 2-3 metus numatoma gauti dar apie 2 mlrd. Lt. Yra ir kitų šaltinių, kaip Valstybinės žemės fondas, disponuojantis beveik 4 mln. ha žemės. Labai kukliais paskaičiavimais, tos žemės dabartinė vertė siekia 5 mlrd. Lt. Bet ji neparduodama, žemės rinka ribojama ir siaurinama. Žemė dalijama veltui arba pusvelčiui "saviems" – socialdemokratų rėmėjams stambiems žemvaldžiams. Privatizavimo lėšos nukreipiamos kitoms reikmėms tenkinti. Nors jos yra gautos už kompensacijų laukiančių žmonių sukurtą turtą. Bet jie nėra valdančiosios politinės jėgos rėmėjai. Taigi ir čia yra erdvės apmąstymams prieš rinkimus. Ir lyg neturėtų likti klausimų, už ką balsuoti.

Socialinė parama ir pagalba, švie-

timas, kultūra ir sveikatos apsauga yra ir bus mūsų deleguotų tarybų narių kasdieninis darbas, nes dauguma jų yra šių sričių specialistai.

Rinkimų kampanijos organizavimas

Dar keletas žodžių apie rinkimų kampanijos organizavimą. LPKTS savo kandidatų sąrašus registruoja pusėje Lietuvos savivaldybių. Patikimiausiu politiniu partneriu rinkimuose laikome TS (LK), todėl yra sutarta vos ne kas antroje savivaldybėje LPKTS sąrašą jungti su TS (LK) į jungtinius (koalicionius) sąrašus. Silpni mūsų skyriai daugiau nei dvidešimtyje savivaldybių yra nusprendę savo kandidatus rašyti į TS (LK) sąrašus. (Tikslų skaičių sąmoningai neminiu, nes skyrių apsisprendimai nėra galutiniai.) Apie 13 skyrių rinkimuose dalyvauja savarankiškai. Atrodo, kad yra padarytos išvados iš 2000 m. savivaldybių rinkimų skaudžios patirties, kai iš 32 užregistruotų kandidatų sąrašų mandatus laimėjo tik 19. Tada jungtinių sąrašų buvo tik 5. Visi jie laimėjo mandatus. Dabar jungtinių sąrašų yra bent 2 kartus daugiau, o atskirų – 2 kartus mažiau. Suprantama, kad tai nerodo LPKTS, kaip politinės organizacijos, stiprybės augimo, tačiau rodo, kad skyriai realiau vertina savo galimybes. Ir tai ne visi. Vienas kitas iš nutarusių rinkimuose dalyvauti atskiru sąrašu neturi jokių šansų laimėti. Nors LPKTS tarybos konferencija leido visiems skyriams savarankiškai apsispręsti, visuotinio kairiųjų politinių jėgų įsigalėjimo akivaizdoje reikia prisiimti atsakomybę už prarastus dešiniųjų rinkėjų balsus, kurie bus kairiųjų naudai. Kas be ko, bet keletas skyrių pasirodė labai "kuklūs" ar patinęjo paplušėti rinkimų batalijose ir net nebandė sudaryti savo kandidatų sąrašų. Tiek vieni, tiek kiti dar turi šiek tiek laiko savo sprendimus keisti. O viščiukus skaičiuoja po šv. Kalėdų.

Pergalė ateina pas darbščiuosius

Linkėdamas kuo geriausios sėkmės rinkimuose noriu dar kartą visiems mūsų rinkimų štabams priminti, kad beviltiška pergalės laukti sudėjus rankas. Pergalė ateina tik pas darbščiuosius. Pas tuos, kurie sugeba aplankyti kiekvieno buvusio tremtinio ar politinio kalinio šeimą, o šios – savo kaimynus. Pas tuos, kurių keliama kandidatai aktyviai reikišis rajono ar miesto žiniasklaidoje, susitikinė su rinkėjais.

Kviečiu visus rinkėjus aktyviai dalyvauti LR prezidento ir savivaldybių tarybų rinkimuose ir balsuoti už mūsų keliamus ar remiamus kandidatus.

Ir labai prašau nedalyvauti referendumuose, nes abu jie (tiek dėl nesotojimo į NATO, tiek vadinamoji piliečių iniciatyva) yra nukreipti prieš Lietuvos valstybingumą, prieš tautos ilgalaikius interesus, nors ir vnyojami į patrauklų saldinių popieriuką.

Laiko pulsas

■ Rusijos meška beveik pačiame Maskvos centre užlipo ant čekėnų grėblio. Įkaitų išlaisvinimo operacija, turėjusi pademonstruoti pasauliui V.Putino režimo tvirtą nusistatymą teroristų atžvilgiu, virto tragedija šimtams šalies ir užsienio piliečių, kurių artimieji žuvo nuo gelbėtojų rankų. Su V.Putino palaiminimu FSB specialieji būriai "Alfa" ir "Vimpel" sugebėjo nužudyti įkaitų pagrobėjus, bet kaip išgelbėti jų smurtą patyrusias aukas, nebuvo pagalvota. Daugelį žuvusių nuo mirtino dujų poveikio dar buvo galima išgelbėti, jei būtų laiku suleista priešnuodžių. Tačiau Kremlius kelias dienas buvo atsitvėręs tylėjimo siena. Kai pagaliau buvo įvardyta cheminė medžiaga, panaudota kultūros rūmų šturmo metu, aukų skaičius persirito per šimtą. Jei vis dėlto pasitvirtintų, jog buvo panaudotas cheminis ginklas (oficiali valdžia tai neigia), įkaitų dramą išgyvenę žmonės dujų atakos pasekmes jaus visą likusį gyvenimą. Po spalio 23 d. Rusijos gyventojai pradeda įsisąmoninti, kad karas peržengė Čėčenijos ribas ir atėjo į jų namus. Jau niekada jie nebus tokie saugūs kaip anksčiau. Desperatiškas čekėnų bandymas atkreipti pasaulio dėmesį į Čėčenijoje vykdomą tautos genocidą tapo įmanomas tik todėl, kad pasaulio galingieji nusišalino nuo šios problemos sprendimo, tuo suteikdami visišką veikimo laisvę Rusijai. Pastaroji linkusi viską spręsti tik karinėmis priemonėmis. Didelė tikimybė, jog karas Čėčenijoje vyks pagal "izraelietišką algoritmą" - t.y. po kiekvieno teroristinio išpuolio bus dar žiauresnis armijos atsakas. Dabartinė Rusija lipa ant to paties grėblio kaip ir carinė Rusija 19 a. Kaukazo karo metu. Carinio generolo A.Jermolovo, "Kaukazo tramdytojo", žiaurumai suvienijo visas kaukaziečių tautes. Atsirado lyderis - Šamilis. Po to karas tęsėsi dar 34 metus, nors jau vyko 13 metų. Dabar Čėčenijoje gyvena apie 1 mln. gyventojų: iš jų 0,5 mln. darbingi. Partizaniniam karui tiek žmonių užtenka dar 30-iai metų. Ar Rusija pasirengusi tokiam ilgam ir alinančiam karui? Jau dešimtmetį Rusijos armija bergždžiai mėgina palaužti nepaklusnią Ičkerijos Respubliką, kurioje stiprėja vahabizmo (radikaliausia islamo atšaka) idėjos. Pirmojo Čėčenijos karo metu vahabistų įtaka buvo minimali, o antrojo - gali tapti dominuojanti. Čėčenams, nesulaukusiems pagalbos iš Vakarų pasaulio, belieka vienintelė vienijimosi forma "Allach Achbar" (Alachas didis). Jei ir dabar jie nesulauks dėmesio ir pagalbos iš Vakarų, jiems liks vienintelė kryptis - "Al Queida". Buvęs Rusijos parlamento pirmininkas R.Chasbulatovas mano, kad Čėčenijoje turi būti įvesta tarptautinė kontrolė - kaip Bosnijoje ar Afganistane. Pasak R.Chasbulatovo, įkaitų paėmimas Maskvos teatre parodė, kad Rusija pati negali sureguliuoti šio konflikto. Tačiau Kremliaus vadovybė, atrodo, pasiryžusi visas problemas spręsti jėga.

Jonas KUNDROTAS

Žinios iš Seimo

(atkelta iš 1 psl.)

Nors jie taip ir neatsisakė minties šį sumanymą įvykdyti. Tad nenuostabu, kad po KT išvadų pirmasis Lietuvos televizijoje dėl to, kad dabar jau bus galima mokėti valstybines pensijas sribams, pasiūlymą socialdemokratas Algimantas Salamakinas.

Nukentėjusių pensijas sribams ketinta mokėti dar vasarą. Bet šį ketinimą vėl užprotestavo buvę politiniai kaliniai ir tremtiniai. Tąkart premjeras A. Brazauskas pažadėjo neskubėti ir palaikyti, kol šį klausimą išaiškina įstatymų leidėjai. Tad D. Prevelio sprendimas nebelaukti svarstymo parlamente nustebino Seimo narį P. Jakučionį: "Buvo lyg ir sutarta su premjeru Algirdu Brazausku, kad valstybinių pensijų mokėjimas sribams nebus pradėtas, kol bus Seimo sprendimo".

Pasak P. Jakučionio, nors valdančioji dauguma ir žadėjo spręsti kilusį nesusipratimą, ji yra suinteresuota tenkinti Antrojo pasaulinio karo veteranų reikalavimus: "Prieš artėjančius rinkimus kairiesiems reikalinga ir šių piliečių parama. Gal net yra sutarta, kad mūsų pasiūlymas Seime bus atmetas". Jis taip pat suabejojo, ar atsistatydinimo pareiškimą jau parašęs D. Prevelis galėjo pasirašyti tokį įsakymą. P. Jakučionis neatmetė galimybės, kad Sodros vadovui galėjo būti daromas spaudimas.

Lapkričio 4 d. Seimo Tėvynės sąjungos (konservatorių) frakcijos seniūnas Andrius Kubilius kreipėsi į socialinės apsaugos ir darbo

ministrę V. Blinkevičiūtę, kad ši atšauktų D. Prevelio nurodymą Sodros skyriams.

"Paskubomis priimtas sprendimas atnaujinti valstybinių pensijų mokėjimą, ne-laikiant Valstybinių pensijų įstatymo patikslinimo, sukėlė nemažos dalies visuomenės pasipiktinimą, veda į jos supriešinimą. Tai neteisingas sprendimas, todėl naikintinas", – rašė A. Kubilius ministrei.

Kitos opozicinės frakcijos taip pat nesėdi sudėjusios rankų. Lapkričio 5 d. trys Seimo frakcijos – Jungtinė, Liberālų ir Konservatorių – kreipėsi į Seimo pirmininką Artūrą Paulauską ir paragino skubos tvarka teikti Valstybinių pensijų įstatymo 11 ir 15 straipsnių pakeitimo ir papildymo projektą. Šį projektą užregistravo P. Jakučionis ir A. N. Stasiškis. Jo esmė – vėl įteisinti nuostatą, kad nukentėjusių asmenų valstybinė pensija neskiriama ir nemo-kama asmenims, dirbusiems okupantų represinėse struktūrose.

Taigi buvę politiniai kaliniai ir tremtiniai, suvažiavę į Seimą iš visos Lietuvos ir plėšė išplėšę pergalę iš kairiųjų valdančiosios daugumos, tikriausiai vėl bus kviečiami pakartoti šią pilietinę akciją. Mat nėra nė vieno požymio, kad kairieji lengvai sutiktų apriboti šių pensijų mokėjimą sribams. Tuo labiau kad Seime beveik tuo pačiu metu užregistruoti du Valstybinių pensijų pataisų projektai. Vienas – buvusių politinių kalinių, o kitas – socdemų A. Salamakino ir S. Burbienės.

Energetikos forumo atgarsiai

Rugsėjo 18 d. Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjungos Kauno skyrius sušaukė energetikos forumą, kuriame buvo aptartos Lietuvos ir Kauno miesto energetikos problemos ir Kauno šiluminės elektrinės pardavimo Rusijos koncernui "Gazprom" galimos neigiamos pasekmės. Forume dalyvavo Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjungos, Lietuvos politinių kalinių sąjungos, kitų politinių partijų nariai, miesto energetikos įmonių, mokslo institutų, verslo organizacijų atstovai, Kauno savivaldybės darbuotojai, miesto visuomenė. Pagrindinius pranešimus skaitė žymūs Lietuvos energetikos instituto mokslininkai, AB

"Kauno energija" vadovas. Forumas vieningai priėmė rezoliuciją, kuri buvo išsiųsta LR Seimui, LR Vyriausybei, Kauno merui, LR Vyriausybės atstovei Kauno apskrīčiai. Visa forumo medžiaga išspausdinta mūsų laikraštyje (rugsėjo 26 d. Nr. 39).

Energetikos forumas sutapo su akcija – protesto žygiu į Vilnių "Už Lietuvos nepriklausomybės išsaugojimą, prieš Lietuvos energetikos įmonių pardavimą" – ir dideliu mitingu, įvykusiu kitą dieną Vilniuje.

Įdomu pažymėti, kad LR Vyriausybės kanclerio pavedimu į rezoliuciją atsakė Finansų ir Ūkio ministerijų sekretoriai.

(keliamą į 4 psl.)

Kandidatų kūrverstukai

Kandidatai į prezidento postą jau skelbia apie savo patikėtinius, kurie padės jiems rinkimų kampanijoje. Tiksliau sakant, padės mulkinti patiklius piliečius: daly cukrų, druską, saldinius, alų, rašiklius, marškinėlius ir kalendorius su būsimųjų eks-celencijų atvaizdais. Štai "šlovingosios" partijos kandidatas Vytenis Andriukaitis savo patikėtiniais padarė visą vadinamųjų socialdemokratų frakciją. Pasirodo, ir to dar maža. Į patikėtinių sąrašą įtraukta ir 214 partinių aktyvistų visuose Lietuvos miestuose ir rajonuose. Tai žmonės iš buvusio "partinio ir ūkinio aktyvo", "kovų ir darbo veteranai", įvairaus plauko jedinstveninkai, sribų palikuonys. Neatsitiktinai komunistus ir komunistuojančius remianti spauda, ypač leidžiama rusų kalba, ragina balsuoti tik už kairiuosius. Aišku, neokomunistams kur kas mielesnis ir patikimesnis kandidatas būtų Julius Veselka, atvirai reiškiantis savo promaskvietiškas pozicijas ir šlovinantis Baltarusijos "tėtušį" A. Lukašenką.

Kiek kuklesnis pasirodė dar vienas gelbėtojas – Seimo pirmininkas A. Paulauskas. Savo pagrindiniais patikėtiniais jis pasirinko socialinę rūpintojėlę ministrę V. Blin-

kevičiūtę ir aktorių K. Smoryginą. Teatralai ir šiaip scenos žmonės jau spėlioja, kokį honorarą ir kokį postą pažadėjo pretendentas artistui. Aišku, atlyginimo dydis priklausys ne tik nuo A. Paulausko, kiek dar nuo vieno patikėtinio – oligarcho V. Uspaskicho.

Na, o kol kas A. Paulauskas vaidina didelį demokratą ir prie kavos puodelio kviečia visuomeninių organizacijų, ypač jaunimo, atstovus kartu apsvarstyti 2003 metų valstybės biudžetą. Pasirodo, yra naivuolių, kurie tiki tokiais dalykais ir nesuvokia, kad tokie pašnekesiai – tik rinkimų agitacija ir propaganda. Ne A. Paulauskas tvarko biudžeto reikalus. Žinoma, Seime galima ir mažumėlę patriukšmauti biudžeto klausimu, bet tuo viskas ir pasibaigs. Bus taip, kaip numatė partija ir jos vadas.

Prezidentas supyko

Prezidentas V. Adamkus paskelbė pranešimą žiniasklaidai dėl neskaidrios Viešųjų pirkimų tarnybos ir jos vadovų veiklos. Nors valstybės kontrolės ir audito institucijos pateikė pakankamai įrodymų apie Viešųjų pirkimų tarnybos nusižengimus su aiškiais korupcijos požymiais, premjeras A. Brazauskas, kaip ir valdančioji dauguma, atkakliai gina susikompromitavusius valstybės

tarnautojus ir ministrus. Mūru stoja už sveikatos apsaugos ministrą R. Dobrovolskį bei kitus. Politikos apžvalgininkai pažymi, kad valdžia prieina iki absurdo kovoti su korupcija skirdama visiškai susikompromitavusius ir korumpuotus asmenis. Turima galvoje, pavyzdžiui, įtraukta į vadinamosios Nacionalinės kovos su korupcija programos vykdymą bene labiausiai korumpuota struktūra – Nacionalinė žemės tarnyba. Žinomas žurnalistas Valdas Vasiliauskas atkreipė dėmesį, kad šios tarnybos vadovas Kazys Maskvytis vadovaudamas Kretingos rajono žemėtvarkai parceliavo pajūrio žemę, aišku, nepamiršdamas ir savęs. Kitaip kaip komedija tokių dalykų nepavadinsi.

Į eilinių skandalą įsipainiojo vienas iš socialliberalų šulų Gediminas Jakavonis. Jis "supainiojo" bendrovės "VP Market", anot Seimo Antikorupcinės komisijos pirmininkės Nijolės Steiblienės, neteisėtus veiksmus susigrąžinant iš valstybės biudžeto 76,2 mln. litų PVM. G. Jakavonis per aną prezidento rinkimų kampaniją rėmė ir rinko pinigus savo šefui A. Paulauskui. Dienraščio "Lietuvos žinios" teigimu, tuo pačiu G. Jakavonis užsiima ir dabar siekdamas gauti pinigų pretendentiui į prezidento postą A. Paulauskui iš bendrovės "VP Market".

Jonas BALNIKAS

LGGRTC naujienos

Gimtadienis

Šių metų spalio 29 d. Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centras atšventė savo pirmąjį jubiliejų – dešimtmetį. Prieš 10 metų, 1992 m. spalio 29 d., Lietuvos Respublikos Aukščiausioji Taryba - Atkuriamasis Seimas įsteigė Valstybinį Lietuvos gyventojų genocido tyrimo centrą, kuris vėliau išaugo į Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centrą.

Nebus paminklo

Išnagrinėjęs Marijampolės miesto tarybos posėdžio nutarimą, kuriuo neketinama leisti paminklo Tauro apygardos partizanams statyti geresnėje vietoje, LGGRTC nutarė atsisakyti Marijampolėje statyti šį paminklą.

Tokį sprendimą LGGRTC priėmė dėl kelių priežasčių. Paminklui detalijame plane nustatyta vieta ribojasi su pri-

vačia, nors ir valstybės saugoma teritorija, todėl niekas negali garantuoti, kad paminklo pašonėje ateityje neatsiras tvora ar kitų statinių. Be to, nurodytoje vietoje kol kas negalimi statybos darbai, nes šioje teritorijoje gali būti užkasta pokario metais žuvusių rezistentų palaikų.

Be to, į sutartą paminklo Tauro apygardai vietą pretenduoja dar Vytautų klubas, kuris norėtų ten statyti paminklą kunigaikščiui Vytautui.

Todėl LGGRTC pasiūlė paminklą Tauro apygardos partizanams statyti Kalvarijoje, kurios meras modernusis krikščionis demokratas Jonas Dzirmeika jau pritarė šiam sumanymui.

Estai susipažins su Lietuvos rezistencija

Spalio 29 d. Vilniuje LGGRTC vadovai Arvydas Anušauskas ir Gintarė Jaku-

bonienė susitiko su Estijos karinės sportinės draugijos "ERNA" ir "KROONU KLUBI" atstovais Peeteriu Lauru ir Eriku Boltowskiu bei žurnalistu iš Suomijos Juha E. Tetri. Susitarta 2003 m. vasarą Estijoje organizuoti parodą apie Lietuvos ginkluotojo pasipriešinimo istoriją.

"Lietuvos gyventojų genocidas" II

LGGRTC pranešė, kad yra baigiama rengti leidybai tęstinio vardyno "Lietuvos gyventojų genocidas" II tomo 2-oji knyga (raidės K-S). Joje sutalpintos 33000 žmonių biografijos. Iš viso per 5 metus buvo surinkta ir patikslinta informacija apie 86000 sovietinį terorą ir genocidą patyrusių Lietuvos piliečių likimą.

Ingrida VĖGELYTĖ

LPKTB, LPKTS, LLKS, LPKS, LLK sąjungos, Lietuvos kariuomenės kūrėjų sąjungos, Lietuvos laisvės kovų - miško brolių - draugijos, 1941 m. birželio 22-28 d. sukilėlių sąjungos jungtinės konferencijos

Rezoliucija

Dėl Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centro veiklos prioritetų

Jungtinės konferencijos dalyviai mano, kad LGGRTC veiklos svarbiausi barai turėtų būti:

1. Nuo okupacijų nukentėjusių Lietuvos piliečių atsiminimų rinkimo baigimas, jų sisteminimas bei apibendrinimas. Žinyno "Tremties ir kalnimo vietos" papildytas ir išplėstas leidimas.

2. Vardyno "Lietuvos gyventojų genocidas" leidimo spartinimas. Dabartiniai sudarymo ir leidimo tempai yra nepriimtini.

3. Genocido aukų muziejaus

veiklos suaktyvinimas ir išplėtimas. Naujų ekspozicijų įrengimas.

4. Produktivesnė specialiųjų tyrimų skyriaus veikla.

5. Kaupti istorinę medžiagą apie kalninių sukilimus bei slaptų pasipriešinimo organizacijų veiklą kalėjimuose, lageriuose bei tremtyje.

Lietuvos politinių kalninių ir tremtinių organizacijų jungtinės konferencijos posėdžio pirmininkai

**Vytas Miliuskas
Petras Gvazdauskas**

Lietuvos politinių kalninių ir tremtinių organizacijų jungtinės konferencijos

Padėka

Už knygos "Tremties ir kalnimo vietos" sudarymą ir medžiagos antrajam leidiniui surinkimą

Prieš 12 metų p. Aldona Juodvalkytė pradėjo rinkti buvusių politinių kalninių ir tremtinių atsiminimus apie tremties ir kalnimo vietas SSRS teritorijoje. 1995 m. jos pastangomis išleista informatyvi knyga "Tremties ir kalnimo vietos". Tačiau ši knyga aprėpė tik dalį tremties ir kalnimo vietų. Knygos sudarytoja, perėjusi dirbti į Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centrą, sudarė programą surinkti atsiminimus iš visų Lietuvoje gyvenančių nukentėjusiųjų.

Sumanymui pritarė Vyriausybė – skyrė lėšų. Atliktas milžiniškas darbas, kuriame dalyvavo daug mokytojų, tūkstančiai moksleivių. Dešimtys tūkstančių buvusių pasipriešinimo dalyvių, politinių kalninių ir tremtinių sura-

šė ar papasakojo atsiminimus, užpildė anketas, pateikė tūkstančius nuotraukų. Sukaupias neįkainojamos vertės žinių lobynas.

Tikėjomės, kad šis didžiulis darbas greit bus baigtas. Tačiau, mūsų nuostabai, p.A. Juodvalkytė priversta išeiti iš LGGRTC. Atsisakyta jos per 12 metų sukauptos patirties, o kartu iškilo ir grėsmė, kad sukaupia medžiaga ilgam bus palaidota saugyklose.

Jungtinė konferencija visų rezistentų ir nukentėjusiųjų vardu iš širdies dėkoja p. Aldonai Juodvalkytei už sumanymą ir triušą, už darbui atiduotas jėgas ir metus.

Už šiuos darbus bus dėkingos ateinančios kartos.

**Vytas Miliuskas
Petras Gvazdauskas**

Mieli skaitytojai

Valstybinė įmonė "Lietuvos paštas" nuo 2003 m. sausio 1 d. periodinių leidinių spausdinimą, leidybą ir platinimą apmokestina PVM. Pašto paslaugų kainai nuo Naujųjų metų bus taikomas 18 proc. PVM tarifas, todėl keisis ir "Tremtinio" prenumeratos bei pardavimo kaina. **Prenumerata mėnesiui kainuos 4,80 Lt, 3 mėn. - 14,40 Lt, 6 mėn. - 28,80 Lt, metams - 57,60 Lt. Vienas "Tremtinio" egzempliorius kainuos 1,20 Lt. Indeksas - 0117.**

"Tremtinį" siunčiame ir į užsienį. Prenumeratos kaina metams - 50 JAV dolerių.

Mūsų adresas: "Tremtinys", Laisvės al. 39, 3000

Kaunas, Lietuva (Lithuania).

Į užsienį siunčiame ir "Laisvės kovų archyvą" (metinė keturių žurnalų prenumerata - 50 JAV dolerių).

Valiutinės atsiskaitymo sąsk. Nr. 120070611 AB "Vilniaus banko" Kauno "Santakos" filialas. Banko kodas - 260101732.

Primename - 2003 m. metinės prenumeratos priėmimas baigiamas šių metų gruodžio 14 d., antrojo pusmečio prenumerata baigiama 2003 m. birželio 14 d., o kasmėnesinė prenumerata baigiama kiekvieno mėnesio 20 d.

Nepamirškite užsiprenumeruoti savo laikraščio!

Kai tiek jau padaryta...

Esu priversta išeiti, nes viena neapėriū darbų, kuriuos turėtu dirbti nemaža darbuotojų grupė. Viskas atsidūrė aklavietėje: ši rudenį nebebuvo išvežta medžiaga tikslinti informaciją į Klaipėdos apskritį, nerašomi papildomi klausimai kitoms apskritims, nėra kam rūpintis iš 5 apskričių grįžtančiais atsakymais, netvarkomos nuotraukos (jas paskolinusieji žmonės netrukus pradės jų reikalauti), nerenkama informacija iš lagerių ir kitų šaltinių, nėra kam pradėti rengti vieną vienos vietos aprašymą, nesuvedami į kompiuterį gyvenviečių pavadinimai ir kt. Sužlugo šio pusmečio planai, tai atsilies ir tolimesnių metų darbai: sutriko darbo ritmas rajonuose, nutrūks ryšiai su koordinatoriiais, išmirs tremtiniai. Nuo metų pradžios dirbu be programos - nepatvirtinta nė viena iš pateiktųjų.

Kad gali taip atsitikti, nuolatos vadovybei primindavau visus metus - nuo 2001 vasaros. Paskirti pastovių (etatinių) darbuotojų grupę prašiau penkerius metus - nuo 1997 metų vidurio.

Centrui palieku tai, ką pa- vyko nuveikti:

- sukūriau tremties ir kalnimo vietų temos koncepciją, apimančią visus darbus nuo medžiagos surinkimo iki galutinio jos sutvarkymo, apgalvojau kiekvieno darbų etapo ir kiekvieno darbo eigą;

- parengiau šios koncepcijos pirmąjį etapą - "Atsiminimų apie tremties ir kalnimo vietas, Laisvės kovų dalyvių rinkimo" programą, per kurią buvo apklausti visos Lietuvos buvę tremtiniai ir politiniai kaliniai, surinkta daug medžiagos;

- organizavau šios programos vykdymą: paruošiau klausimynus, metodinius nurodymus, atmintines, į apskritis ir rajonus siunčiamų raštų pavyzdžius, sudarinėjau seminarų ir kitų renginių grafikus, pravedžiau apie 150 seminarų koordinatoriams ir atsiminimų rinkėjams, vėliau su jais palaikiau nuolatinį ryšį - rūpinausi darbų eiga, medžiagos rinkimu, baigiamaisiais renginiais. Seminaruose savo temas pristatydavo dar 3 Centro darbuotojai. Tuo pačiu metu analizavau rankraščius - ruošiau juos papildomų klausimų rašymui (dažnai teko dirbti ir poilsio dienomis);

- vykdžiau ir 2-ąjį etapą - informacijos tikslinimą. Į 5 apskritis jau išsiųsti papildomi klausimai ir iš ten gaunama vertingos informacijos, žmonėms grąžinta daug nuotraukų. Organizacinių darbų nė kiek ne mažiau kaip ir pirmąjį kartą.

Iš patikslintos medžiagos jau galima būtų pradėti kurti vieną vienos vietos aprašymą, o iš tų aprašymų - ir tremties vietų duomenų bazę (iš ką tik surinktos, "žalios" me-

džiagos to daryti neįmanoma). Tačiau liko dar 2/3 Lietuvos, kur papildomi klausimai nesiųsti. Neišsiuntus būtų negrįžtamai prarasta daug informacijos, nemaža dalis per pirmąją apklausą gautų rankraščių liktų nepanaudoti;

- perfotografuota ir Centre lieka daugiau kaip 3000 nuotraukų. Darbui sukaupia daug žemėlapių;

- rengiau žemėlapi "Tremties ir kalnimo vietos Sovietų sąjungoje 1939-1988", kuris dabar kabo Aukų muziejuje bei dažname Centro kabinete ir pamažu platina mas už Centro ribų. Sudariau visų jo įrašų - tremties vietų, lagerių, kalėjimų, trėmimo maršrutų sąrašus, parengiau jų žymėjimo koncepciją, legendos įrašus, vietovardžių sąrašus suredagavau ir suderinau su Valstybine kalbos komisija, nuolatos konsultavau kartografus visa tai sukeliant į žemėlapi, tikrinau visas korektūras.

Iš Centro išsinešu vien didžiulę nuoskaudą, kad neturėjau sąlygų pabaigti to, ką pradėjau prieš 12 metų. Ir tai dabar, kai tiek daug jau padaryta, kai rezultatai geri, o trūksta tik darbo rankų.

Tik ką čia kalbėti apie sąlygas. Vargu ar patys darbai buvo pastebėti. Antraip būčiau nors vieną kartą išgirdusi elementarų, tegu valdišką ir sausą a c i ū.

**Aldona
JUODVALKYTĖ**

Energetikos forumo atgarsiai

(atkelta iš 3 psl.)

Seimas iki šiol tyli, o Kauno meras kažkodėl atsakė ne parlamentinės partijos, kurios pirmininkas P. Jakučionis yra Seimo narys, atstovui, bet Ūkio ministerijai ir LR Vyriausybės kanclerui.

Visi atsakymai, išskyrus Finansų ministerijos, aptakūs ir demagogiški, nukreipiantys dėmesį nuo pagrindinių forumo rezoliucijos teiginių. Nei Ūkio ministerijos sekretorius A. Ignotas, nei LR Vyriausybės atstovė Kauno apskričiai p. Maslauskienė net nesureagavo į grubius įstatymų pažeidimus ruošiantis prichvatizuoti Kauno šiluminę elektrinę, t.y. parduoti ją Rusijos koncernui "Gazprom".

Galime priminti, kad rezoliucijoje buvo pažymėta, jog Kauno miesto taryba, priimdama nutarimą dėl Kauno ši-

luminės elektrinės pardavimo eiliškumo, pirmumo teisę suteikė konsorciumui, vadovaujamam koncerno "Gazprom", viršijo savo įgaliojimus, nes pažeidė LR Energetikos ir LR Elektros energetikos įstatymų atskirus straipsnius. Pažeista Energetikos įstatymo 5,8 ir 9 straipsnių atskiros dalys ir Elektros energetikos įstatymo 14 straipsnis. Įstatymuose aiškiai pasakyta, kad savivaldybė savo teritorijoje pagal įstatymų numatytą kompetenciją reguliuoja vartotojų aprūpinimą tiekiamą šiluma. Elektrinės galios išplėtimas yra Seimo, tvirtinančio energetikos strategiją, lygmens klausimas. Elektros energetikos įstatymo 14 straipsnis nustato, kad leidimų gamybos pajėgumams plėsti ir naujiems kurti išdavimo tvarką nustato Vyriausybė arba jos įgaliota institu-

cija, t.y. ne savivaldybė.

Iš atsakymų ar nutylėjimų į Energetikos forumo rezoliuciją galima padaryti išvadą, kad svarbių energetikos objektų perdavimas į rusų monopolistų rankas atliekamas pažeidžiant tų pačių valdančiųjų priimtus įstatymus, visiškai nekreipiant dėmesio į pagrįstus visuomenės protestus. O siekiant viską daugiau supainioti - pasitelkiama savivaldybė, formaliai LR Vyriausybei nepavaldi institucija. Kauno meras net nežino savo galių, apibrėžtų Konstitucijoje, todėl atlieka savotišką atpirkimo ožio funkciją. Gaila, kad Vyriausybės vadovui ir jo bendrapartiečiui Kauno merui Lietuvos įstatymai negalioja. Kauno miesto taryba dar kartą laikys pilietiškumo egzaminą - turės apsispręsti po kelių savaičių.

Bet atsakyti už padarytus veiksmus vadams vis tiek reikės, nors kentės eiliniai piliečiai.

**Arimantas
DRAGŪNEVIČIUS**

Pilietiškumo šventė Ežerėlyje

(atkelta iš 1 psl.)

Šiomet, birželio mėnesį, iškilmingai pašventintas ir šis Drapakampio miške iškilęs kuklus kryžius ir atstatyta žeminė. Jono Misiūno būrio kovotojas Zigmo Balsio sūnus Vytautas, Vyčio kryžiaus ordino kavaliereus, Lietuvos laisvės kovų sąjūdžio štabo viršininkas, krepdamasis į susirinkusius dar kartą padėkojo už nuoširdų rūpestį įamžinant Laisvės gynėjų atminimą: Ežerėlio kultūros centro direktorei Inutei Strašinskienei, girininkui tremtiniui Vytui Sinkevičiui, savanorių kuopos vadui Vytautui Grigariavičiui ir gausiam būriui jaunųjų šaulių, noriai talkinusių atstatant žeminę, bei visiems, kuriems

LLKS štabo viršininkas V. Balsys ir Ežerėlio kultūros centro direktorė I. Strašinskienė Drapakampio miške

rastas Švč. Mergelės Marijos medalikėlis. Miške nuaidėjo Ežerėlio kultūros centro mišraus choro ir šventės dalyvių giedama "Marija, Marija".

Minėjimas buvo praeštas Ežerėlio kultūros centre. Jį iškilmingai pradėjo Kauno dramos teatro aktorius Petras Venslovas ir tautinių šokių kolektyvo (vad. O. Makušienė) merginos, kurios atliko kompoziciją su žvakėmis.

Kultūros centro direktorė I. Strašinskienė pristatė savo parengtą kraštotyros darbą apie šio krašto partizaninį judėjimą ir istorinio atminimo įamžinimą.

Lietuvos laisvės kovų sąjūdžio štabo viršininkas Vytautas Balsys dalydamasis prisiminimais kreipėsi į jaunimą. Ragino tęsti garbingas Laisvės gynėjų tradicijas, rūpintis Tėvynės gerove, išnaikinti sovietinio palikimo pėdsakus: korupciją, nusikaltimus, abejingumą. Pasveikino su Konstitucijos diena. Kultūros

centrui jis drauge su Povilu Pečiuliaičiu, LLKS Pietų srities vadu, įteikė įrėmintą legendinio visos Lietuvos partizanų vado Jono Žemaičio-Vytauto portretą, o mokyklai – vaizdinių priemonių. LLKS padėkos raštai buvo įteikti labiausiai prisidėjusiems įamžinant Tauro apyg. partizanų atminimą.

Ežerėlio kultūros centro mišriam chorui dainuojant dainą "Partizanai" visa salė sustojo ir dainavo drauge. Audringi aplodismentai lydėjo ansamblio "Girių aidas" ir solisto Vincento Kuprio atliekamą dainą "Partizano laiškas motinai". Koncertavo moksleiviai ir mokytojai, kalbėjo praeities liudytojai ir garbingi visuomenės atstovai. Gyvoji pilietiškumo pamoka Ežerėlio kultūros centre pasibaigė nuoširdžiu bendravimu ragaujant kareivišką košę bei apžiūrint istorinę ekspoziciją.

Autorės nuotr.

Kompensacijos už nusavintą turtą

Seimas siekdamas, kad prieškarinio namų savininkai mažiau prieštarautų antrajai nekilnojamojo turto nacionalizacijai, 1998 m. birželio 16 d. priėmė Kompensacijų už valstybės išperkamą nekilnojamojo turto įstatymą, kuriame įtvirtino, kad kompensacijos pinigais išmokamos kasmet lygiomis dalimis nuo sprendimo atkurti nuosavybės teises priėmimo dienos. Buvo nustatyta, kad piniginių kompensacijų išmokamos: už išperkamą žemę - iki 2006 m. rugpjūčio 1 d., o už gyvenamuosius namus - iki 2010 m. sausio 1 d. Nepriklausomybės kovų dalyviams, nukentėjusiems asmenims ir Vyčio kryžiaus ordinu apdovanojamiems piliečiams kompensacijų išmokėjimo terminai buvo numatyti trumpesni: už žemę - iki 2002 m. rugpjūčio 1 d., o už gyvenamuosius namus - iki 2006 m. sausio 1 d.

Pagal minėtą įstatymą 1941 m. tremtinei Marijai Simonovai-Sakelytei, kuriai po tremties buvo uždrausta grįžti į Lietuvą (ji iki 1999 m. gyveno Ukrainoje), buvo atkurtos nuosavybės teisės į žemę išmokant pinigines kompensacijas. Turėtos 111 ha žemės natūra atgauti negalėjo, nes ji, deja, jau po Nepriklausomybės atkūrimo buvo suteikta vadinamiesiems asmeninio ūkio naudotojams ir jiems parduota. Kadangi nuo 1999 m. vidurio Telšių apskrities viršininko administracija kompensacijos nemokėjo, minėta pilietė manydama, kad pažeista jos turto teisė, šių metų balandžio mėn. pareiškė reikalavimus valstybei. Ji kreipėsi į Vilniaus apygardos administracinį teismą su prašymu priteisti iš atsakovo (Lietuvos Respublikos valstybės) neišmokėtą pinigines kompensacijas.

Pirmos instancijos teisme įstatyminiai atsakovo atstovai - Telšių apskrities viršininko administracija, Žemės ūkio ir Finansų ministerijos nurodė, kad nuo 1999 m. gruodžio 30 d. galioja Kompensacijų įstatymų pataisa, kuri nebeįskaito kompensacijų išmokėjimo kasmet lygiomis dalimis ir pagal kurią galutinis kompensacijų išmokėjimo terminas nukentėjusiems asmenims nukeltas iki 2003 m. rugpjūčio 1 d. Remiantis šia įstatymo pataisa, teismas ieškovės skundą atmetė kaip nepagrįstą. Teismas nurodė, kad byloje nenustatyta, jog pareiškėjai pinigines kompensacijas būtų neišmokama dėl atsakovo (t.y.

valstybės) aplaidumo, pareigų neatlikimo ar panašiai. Teismo nuomone, kompensacijos ieškovei pagrįstai nemokamos dėl objektyvių priežasčių ir ribotų valstybės finansinių išgalių.

Savo apeliaciniame skunde ieškovė nurodė, jog, jos manymu, pinigines kompensacijas už paimtą iš jos žemę yra nuosavybė ir turtas (Konstitucijos 23 str.) ir pinigines kompensacijas jai turi būti išmokama pagal 1998 m. redakcijos Kompensacijų įstatymo nuostatas. Pareiškėja nesutiko su teismo motyvu, jog pinigines kompensacijas neišmokama ne dėl atsakovo aplaidumo, o dėl ribotų valstybės finansinių galimybių. Statistikos departamento duomenimis, valstybės turtas grynąja verte siekia 101460,3 mln. litų. Taigi atsakovo prisiimtos prievolės nevykdymą galima aiškinti tik atsakovo aplaidumu ir pareigų neatlikimu. Tokios valstybės piliečiai praras pasitikėjimą ja ir to pasekmės bus skaudžios. Tokia valstybė gali žlugti.

Vyriausiasis administracinis teismas, nagrinėdamas pareiškėjos apeliacinį skundą, suabejojo naujos redakcijos Kompensacijų įstatymo teisėtumu. Bylą sustabdė ir 2002 08 19 nutartimi kreipėsi į Konstitucinį Teismą iširti, ar piniginių kompensacijų terminų prailginimas ir kitų nuostatų keitimas neprieštarauja Konstitucijai.

Teismo kolegijos, susidedančios iš teisėjų - N. Piškinitės, A. Baranovo ir G. Kryževičiaus, nutartyje rašoma, kad kolegija mano, jog panaikinant piliečių teisę gauti kompensaciją per metus kas ketvirtį lygiomis dalimis, siejant jų išmokėjimą su valstybės finansinėmis išgalėmis ir naujais valstybės turtiniais įsipareigojimais, prailginant galutinį kompensacijų išmokėjimo terminą pažeidžiama įstatymo garantuota teisė į teisingą atlyginimą už valstybės išperkamą nekilnojamojo turto. Kolegijos nuomone, įstatymo pataisa suvaržo savininko teisę valdyti, naudotis ir disponuoti nuosavybe (kompensacija) ir iš esmės pažeidžia piliečių nuosavybės teises ir jų teisėtus lūkesčius. (...)

Jei kam nors kiltų klausimų, susijusių su kompensacijų išmokėjimu, miesto žemių grąžinimu, nuosavybės teisių į žemes atkūrimu, skambinkite tel. (8-613) 83703.

Rimantas LIAKAS
"Valstiečių laikraštis"
(2002 09 24)

Ežerėlio jaunieji šauliai su klevo lapų vainiku

brangus kovotojų atminimas. Lietuvos savanoriškosios krašto apsaugos S. Dariaus ir S. Girėno II rinktinės kariai salvėmis pagerbė žuvusiųjų atminimą. Šios salvės, perplėšusios rudeninio miško ramybę, visų mintis tarsi perkėlė į anuos tragiškus metus. Tą ankstyvą liepos pabaigos rytą sovietų kariuomenės būriai dviem žiedais su po Drapakampio stovyklavietę - riaumojimo mašinos, amšėjo šunys, netrukus pasigirdo kulkosvaizdžių kalenimas. Netikėtai užklupti partizanai atidengė atsakomąją ugnį.

Vytautas Balsys matė, kaip krito jo tėvas, paskui - narsusis radistas Jurgis Čeičys, desantu permestas iš Vakarų. Jis ir keli partizanai buvo sukritę už griovos, pro kurią švilpė priešų kulka jų nekliudydamos, o partizanai turėjo patogesnes pozicijas atsišaudyti. Nutilus ugniai, kovotojai suprato, jog bus supami iš nugaros, todėl

nedelsdami pasitraukė į Novaraisčio raistą, kur šunys pametė jų pėdsakus, o partizanai beveik dvi paras ištūnojo pelkės viduryje. Iš ryšininkės sužinojo, jog jų stovyklavietė susprogdinta: žuvo Zigmas Balsys ir Jurgis Čeičys.

Tai buvo gyvosios istorijos pamoka jaunimui ir vaikams, kurie vienas po kito lipo į žeminę pasižiūrėti, kaip ji įrengta.

Pasak Ežerėlio girininko Vyto Sinkevičiaus, 1956 m. gimusio tremtyje, stengtasi autentiškai atkurti jos vidų: keletas gultų, centre - medinis kryželis su kančia, tik sienojams buvo panaudoti impregnuoti pabėgiai, kad taip greitai nesupūtų. Kasinėjant rasti ginklai, šoviniai, šventosios relikvijos buvo eksponuojami kultūros centro fojė.

- Tai buvo Dievą ir Tėvynę mylintys paprasti žmonės, - sakė girininkas V. Sinkevičius. - Tai liudija ir žeminėje

Minėjimas Vytaiškių kaime

Vykdamas žemės reformą nepriklausomoje Lietuvoje, Rudaukos dvaro (Krosnos valsč., tuomet Marijampolės aps.) žemė buvo išdalyta Lietuvos kariuomenės kūrėjams savanoriams ir buvusiems kumečiams. Įsikūrė didelis 63 sodybų Vytaiškių kaimas, iš kurio dabar belikę dvaro medžiai ir keletas sodybėlių.

1947 metais, šv. Kalėdų išvakarėse, kaimą sukrėtė tragedija: tratėjo šūviai, plykstelėjo gaisro pašvaistė. Įvykis apibūdintas KGB dokumentuose (fondas 3, byla 41/59), kuriuos aptiko p.A.Vilutienė: "Agentas Perkūnas, kuris seka Krosnos valsčiaus inteligentus, ryšium su artėjančia religine švente Kalėdomis, vykdydamas mūsų planą, pakvietė banditą Liepą su jo būriu pas save. Kvietimą jis priėmė ir, laukdamas šventinio vakaro, įsikūrė specialiai paruoštoje slėptuvėje tvarte. Agentas Perkūnas sutartu būdu pranešė mums apie banditus jo sodyboje. Pasiūlius pasiduoti, jie atidengė kulkosvaidžių ugnį. Susišaudymo metu trys jų žuvo, vienas paimtas gyvas. Tokiu būdu, pravedus karinę čekistinę operaciją, pilnumoj likviduotas Geležinio Vilko rinktinės 44 kuopos 2 būrys."

Labai šaltos 1947 m. gruodžio 23-iosios rytą Boleslovo Šeštakausko sodyboje apsisuto keturi partizanai. Šeiminių-

kas išvyko į malūną, jo sūnus Sigitas – į Krosną, tarnybon. Tuo metu kariuomenė ir strybai apsupo sodybą, padegė tvartą, kuriame buvo partizanai. Šie bandė veržtis. Būrio vadas Juozas Karašauskas-Liepa (g. 1912 m.), kilęs iš Sūsniškių kaimo, buvo sunkiai sužeistas, pakliuvo į priešų nagus. Iškentėjęs pasityčiojimus, tardymus ir katorgą 1963 m. mirė tremtyje – Mordovijoje. Žuvo: Juozas Navickas-Liūtas (g. 1927 m.), Juozas Svinkūnas-Šamas (g. 1919 m.) ir buvęs vokiečių kariuomenės kareivis belaisvis austras Oskaras Ilingas-Oskaras (1927 m.). Jų kūnai buvo užkasti Krosnoje, o 1989 metais palaikai perlaidoti Tauro apyg. partizanų kapinėse, Marijampolėje.

Šiomet Tauro apyg. partizanų ir tremties muziejaus iniciatyva, talkinant Lazdijų šauliams, buvę pasipriešinimo dalyviai Jurgis Nevulis ir Juozas Vyšniauskas partizanų žūties vietoje, Vytaiškių

kaime, pastatė atminimo kryžių. Jis sudėtas iš skausmo akmenų, surinktų buvusiose partizanų sodybvietėse ir žūties vietose, tarp Kalvarijos ir Simno. J.Nevulis jau pastatė 18 paminklų partizanams.

Spalio 12 dieną po šv. Mišių Krosnos bažnyčioje paminklą pašventino kun. V.Gražulevičius. Iškilmes vedė Lazdijų tremtinių muziejaus vadovė A.Bagdonavičienė. Kalbėjo buvę partizanai ir ryšininkai. Iškilmes pajavirino Kalvarijos tremtinių choras, Laisvės kovų ansamblis iš Lazdijų, Krosnos pagrindinės mokyklos moksleiviai, vadovaujami mok. A.Pileckienės.

Spalio 20 d. Krosnoje įvyko dar vienos iškilmės – prisiminti penki Krosnoje žuvę partizanai. Pagerbimo iniciatorius – žuvusio partizano Juozo Beniulio brolis Albinas, gyvenantis JAV.

Aleksandras JAKUBONIS

Algimanto Lelešiaus nuotr. Paminklas Vytaiškių kaime

Žmogus, atidaręs kalėjimo vartus

Išvažiuojęs iš Elektrėnų (čia gyvenu) pastebėjau einantį su ryšuliu rankoje pagyvenusį žmogų. Sustojau: pavėžėsiu, pamaniau, gal nespėjo į maršrutinį autobusą... Įsišnekejome. Mano bendrakaivis sakėsi dar turintis energijos ir sveikatos – galėtų penketą kilometrų nueiti. Nustebau, kai pasakė, jog jau 90 metelių sulaukęs.

"Jei ne tas vargas gyvenimas praėity, būčiau stipresnis, - sakė bendrakaivis. - "Išvaduotojų" dėka Rusijoje išbuvau 52 metus. Iš jų - 15 metų buvo priteisęs, atsėdėjau vienuolika. Dirbau specialiuose žmonių naikavimo lageriuose, Vorkutoje."

Lietuvą okupavus Sovietų sąjungai, kai mūsų žmonės masiškai buvo sodinami į kalėjimus, mano pašneko-

vui (tai - Juozas Kananavičius) teko dirbti Kauno kalėjime prižiūrėtoju. Šį pastatą prižiūrėjo lietuviai ir Lietuvoje gyvenantys rusai. Rusakaliai prasidėjus Antrajam pasauliniam karui ir į Lietuvą įžengus vokiečiams iš šio posto pasitraukė, o lietuviai liko kalėjimo sargybiniais. Prisiminėme ano meto Pravieniškių kalėjimo sargybinių bei kalinių likimą - visus juos besitraukdama sovietinė armija iššaudė. Kaune įvykiai klostėsi kitaip.

Kaip sakė mano pašnekovas, jis buvo perkeltas dirbti į IX fortą. Per J.Kananavičių buvo palaikomi ryšiai tarp kalinių bei laisvėje likusių Lietuvos karininkų. Pasinaudojęs situacija, kai IX forto viršininkas atostogavo, J.Kananavičius, įgijęs čekistų pa-

sitikėjimą, vadovavo sargybai. Kai politiniai įvykiai pakrypo kita linkme - vokiečių lėktuvai pradėjo bombarduoti Kauno oro uostą, - J.Kananavičius iš sargybos pašalino B.Gudauską ir K.Radzevičių. Tada atidarė kalėjimo vartus ir paskirstęs nedidelėmis grupelėmis išleido į laisvę visus kalinius. Visi sėkmingai pabėgo, kartu su jais - ir generolas Kubiliūnas.

Juozas Kananavičius norėtų šiandien susitikti ir pasikalbėti su buvusių kalinių vaikais. Jų pačių tikriausiai jau nebėra tarp gyvųjų. Jei tokių žmonių yra, kreipkitės į LPKTS Elektrėnų skyrių ir gausite informaciją, kaip susitikti su šiuo garbiu žmogumi.

Kęstutis RĖKLYS
Elektrėnai

LGGRTC Pasipriešinimo dalyvių (rezistentų) teisių komisija skelbia pretendentų rezistentų vardui gauti sąrašą

Tęsinys

Antanas Mikalauskas, ryšininkas, Kauno aps. Pažaislio valsč. Didžiosios Kovos apyg. 1946-1949 m.

Petras Mikalauskas (po mirties), pasipr. akcijų dalyvis, Rokiškio aps. ir valsč. 1944-1945 m.

Vitas Miliauskas, ryšininkas, Marijampolės aps. Kalvarijos valsč. Ožio būrys 1946-1949 m.

Jurgis Mocejūnas (po mirties), ryšininkas, Lazdijų aps. Rudaminos valsč. 1944-1945 m.

Gražina Naruškevičienė-Radžionaitė, pogr. spaudos platintoja, Klaipėda 1948-1950 m.

Saigūnas Gražvydas Vincas Naujokas (po mirties), partizanas, Alytaus aps. Seirijų valsč. Kalniaus būrys 1946-1947 m.

Jonas Navickas (po mirties), sukilimo dalyvis, Mažeikių aps. Akmenės valsč. 1941 06 22-28

Ona Pakalniškienė-Jurgaitytė, rėmėja, Šiaulių aps. ir valsč. 1946-1949 m.

Liudvikas Pakalniškis (po mirties), pogr. spaudos platintojas, Telšių aps. Plungės valsč. 1940-1941 m.

Petras Petrošius (po mirties), ryšininkas, Klaipėdos aps. Veiviržėnų valsč. Verpeto būrys 1946-1950 m.

Juozas Plikynas, ryšininkas, Marijampolės aps. Iglirkėlių valsč. Geležinio Vilko rinkt. 1944-1952 m.

Vladas Jurgis Prapakavičius, karys, Kauno aps. Sėdžiaus valsč. Vietinė rinktinė 309 batalionas 2 kuopa 1944 02 16 - 1944 05 15

Andrius Preidis (po mirties), pogr. organ. narys, Panevėžio aps. ir valsč. LLA narys 1945 01 - 1945 12

Vladas Rinka, ryšininkas, Lazdijų aps. ir valsč. 1947-1951 m.

Elena Rinkevičienė-Tylaitė, ryšininkė, Anykščių aps. ir valsč. Aro būrys 1947-1957 m.

Jonas Romanovas (po mirties), pasipr. akcijų dalyvis, Trakų aps. Kaišiadorių valsč. 1941-1944 m.

Juozas Ruzgas, ryšininkas, Utenos aps. Molėtų valsč. Vytauto apyg. Liūto rinkt. Lapino būrys 1945-1947 m.

Petronėlė Samoškienė-Martinkutė (po mirties), ryšininkė, Tauragės aps. ir valsč. Kęstučio apyg. Briedžio būrys 1946-1949 m.

Steponas Slavikas (po mirties), partizanas, Šiaulių aps.

Papilės valsč. 1944-1946 m. **Jonas Slibinskas** (po mirties), šaulys, Šakių aps. Barzdų valsč. 1940-1941 m.

Vincas Stanišauskas (po mirties), sukilimo dalyvis, Alytaus aps. Butrimonių valsč. 1941 06 22-28

Anelė Staškevičienė-Kiseilytė (po mirties), ryšininkė, Anykščių aps. ir valsč. Garso būrys 1945-1953 m.

Juozas Šalčius, karys, Marijampolė, Vietinė rinktinė 321 batalionas 3 kuopa 1944 02 16 - 1944 05 15

Albina Šilnikienė-Andriuskevičiūtė, rėmėja, Šakių aps. Lekėčių valsč. 1946-1948 m.

Ona Elzbieta Švedienė-Paulauskaitė, ryšininkė, Lazdijų aps. ir valsč. 1945-1952 m.

Stefa Švedienė-Vaitkevičiūtė, rėmėja, Prienų aps. Balbieriškio valsč. Dainavos apyg. Dzūkų rinkt. 1946-1949 m.

Juozas Taraškevičius, partizanas, Alytaus aps. Jiezno valsč. Viešulo būrys 1945 02 - 1945 09

Elena Tilvikienė-Biknevičiūtė, ryšininkė, Raseinių aps. ir valsč. 1944-1945 m.

Antanas Trimbelis (po mirties), sukilimo dalyvis, Rokiškio aps. Južintų valsč. 1941 06 22-28

Stasys Urbanavičius (po mirties), pasipr. akcijų dalyvis, Alytaus aps. Daugų valsč. 1940-1944 m.

Antanas Urbonas (po mirties), sukilimo dalyvis, Panevėžio aps. Raguvos valsč. 1941 06 22-28

Marijona Izabelė Uscilienė-Ažekauskaitė, ryšininkė, Telšių aps. Luokės valsč. 1946-1951 m.

Faustina Užkurėlienė-Pšigockaitė, rėmėja, Panevėžio aps. Raguvos valsč. 1944-1952 m.

Ona Aldona Vaicekauskienė-Gudelevičiūtė, ryšininkė, Alytaus aps. Alovės valsč. Žaibo būrys 1949-1952 m.

Joana Vaičiulienė-Juzėnaitė, ryšininkė, Panevėžio aps. Troškūnų valsč. 1944-1948 m.

Mykolas Vaitaitis (po mirties), ryšininkas, Biržų aps. Papilio valsč. 1944-1945 m. **Stanislova Valaitienė-Strolytė**, rėmėja, Lazdijų aps. Rudaminos valsč. 1944-1948 m.

(B.d.)

Atsiliepiamus apie šiuos kandidatus siųskite adresu: LGGRTC Pasipriešinimo dalyvių (rezistentų) teisių komisija, Gedimino 40, Vilnius. Pasiteirauti tel. (8-5) 2314157.

Rozalijos kelias

Rozalijos Januškaitės-Žulpienės gimtinė - Čekų kaimas Akmenės rajone. Jos mama Uršulė kilusi iš garsios kunigaikščių Beržanskių giminės. Rozalija būdama 20-ies ištekėjo už Juozapo Žulpos ir abu kūrė gražų gyvenimą: pasistatė namą, ūkinius pastatus, užveisė didelį sodą. Susilaukė net septynių palikuonių - keturių dukrų ir trijų sūnų.

Tragiški pokario metai išdraskė šeimos lizdėlį. Trys vyresnieji vaikai, pasirinkę partizano kelią, išduoti savų, buvo ilgiems metams įkalinti lageryje. Ketvirtas, ketinęs pasitraukti į užsienį, buvo nuteistas 25 metams. 1948 m. gegužę Rozalija su septyniais mažamečiais vaikais, kurių vienas buvo vos ketverių, ištremta į Irkutsko sritį. Vyresnysis išvengė - tuo metu, kai vežė žmoną ir vaikus, jis

buvo išvykęs. Tremtyje Rozalija kartu su vaikais 10 metų kentė šaltį ir badą.

Grįžusi į tėvynę vėl ėmė kurti gyvenimą iš naujo. Jos laukė vyras, laimingai sugrįžo bausmę atlikę ir į Sibirą kartu su motina išvežtieji vaikai.

Rozalija sulaukė gilios senatvės. Visi ją pažinojusieji taip apibūdino senolę: jos

mintys ir darbai buvo teisingi, žodžiuose nebuvo melo. Šių metų rugpjūčio 25 d. senolė mus paliko. Trūko tik trijų mėnesių ir ji būtų sulaukusi 104 metų. Ją palydėjo gausus būrys vaikų ir vaikaičių, provaikaičių. Nuėjo pas Aukščiausiąjį, kuris yra kelias, tiesa ir gyvenimas.

Marija SKIPARIENĖ
Nuotr. auksinių vestuvių dieną J. ir R. Žulpai su vaikaičiais ir provaikaičiais

Replika

Vis dar prisimename...

Turizmo informacijos centro prie UAB "Mūsų odisėja" išleistame lankstinuke lapkričio mėn. kelionėms skelbiama: "Lapkričio 9 d., šeštadienį, teminė išvyka - laikmečio herojai Grūto parke". Tai ne šiaip eilinė išvyka į Druskininkus aplankant pakeliui Birštoną, Punią, Merkinę, bet... Kelionė rengiama Spalio revoliucijos švenčių proga, skelbia lankstinuko rubrika. Neišdilo iš atminties ši "garsi" šventė, tuo labiau kad skelbimėlio pabaigoje primenama: "Vykstant į ekskursiją pageidautina turėti raudoną gvazdiką"...

Skelbimai

Lapkričio 14 d. 16 val. LPKTS salėje (Kaune, Laisvės al. 39, II a.) įvyks Žaliakalnio, Kalniečių, Pramonės ir Dainavos poskyrių konferencija. Dalyvaus kandidatai į Kauno m. tarybą.

Kviečiame dalyvauti.
LPKTS Kauno sk. taryba

Lapkričio 14 d. 16 val. Kaune, Karininkų ramovėje, Mickevičiaus g. 19, įvyks varpininko, rašytojo, kompozitoriaus, vertėjo, gydytojo, LR himno autoriaus Vinco Kudirkos paminėjimas.

Maloniai kviečiame dalyvauti.

Lapkričio 17 d. (sekmadienį) 11 val. Marijampolės apskrities salėje (Vytauto g. 28) įvyks Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjungos Marijampolės apskrities skyrių priešrinkiminė konferencija. Dalyvaus LPKTS vadovai, kandidatai į savivaldybių tarybas, bus aptariami rinkimų bei kiti klausimai. Prašome turėti LPKTS nario pažymėjimus.

Kviečiame į susitikimą

Vyresniosios kartos kauniečiai dar prisimena 1956 bei 1957 metų lapkričio pradžios įvykius Kaune. Tada dar nebuvo panaikintos kapinės miesto centre, buvusiame Lenino prospekte. Į jas Visų Šventųjų ir Vėlinių vakarais rinkdavosi miesto gyventojai pagerbti mirusių artimųjų. Studentai, moksleiviai, darbininkai čia surengė politinę manifestaciją. "Laisvę Lietuvai!" "Duonos!" - skandavo susirinkusieji. Netrukus pasirodžiusios milicininkų ir kariškių pajėgos ėmėsi priemonių išsklaidyti pavojingą minią. Dalis maištaujančių buvo sušaukti. Jie buvo mušami, tardomi, teko pabūti areštinėse. O svarbiausia - visam gyvenimui buvo "sugadintos" jų biografijos. Šiems įvykiams turėjo įtakos 1956-ųjų vengrų tautos sukilimas.

Visus anų tragiškų dienų dalyvius ir liudininkus **lapkričio 8 d. 16 val.** kviečiame į vakarą-susitikimą. Jis įvyks Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjungos būstinėje, Kaune, Laisvės al. 39 (II aukštas).

Algimantas ŽIŽIŪNAS

Dėmesio!

LPKTS Vilniaus skyriaus būstinėje (Pamėnkalnio g. 23/5) bus teikiamos teisininko konsultacijos žemės ir turto gražinimo klausimais. Ši paslauga teikiama buvusiems tremtiniams, politiniams kaliniams ir asmenims, nukentėjusiems nuo sovietų okupacijos.

Konsultacijos teikiamos kiekvieno mėnesio pirmą ir trečią pirmadienį nuo 14 iki 16 val. (Artimuosius - lapkričio 4 ir 18 d. ir gruodžio 2 ir 16 d.).

Kviečiame registruotis iš anksto tel. (8-5)2314379.

Užjaučiame

Dėl mylimos sesers mirties liūdime ir užjaučiame Lietuvos laisvės kovos sąjūdžio prezidento pirmininką Joną ČEPONĮ.

**LLKS,
LPKTS Panevėžio sk.
taryba**

ILSĖKITĖS RAMYBĖJE

Alfonsas Skukauskas 1927-2002

Gimė, augo ir mokėsi Kupiškio r., Joniškio gyv. Turėdamas 18 m. įsitraukė į LLKS - priklausė Algimanto apyg. Žaliajai rinktinei. Pateko į gen. Vetrovo armijos pasalą, paimtas į nelaisvę, nuteistas 25 m. Kalėjo Kolymos anglies kasyklų lageriuose. Dalyvavo ir vadovavo kalinių sukilimams Vanine. Į Lietuvą grįžo 1957 m. Sukūrė šeimą. Gyveno Sargėnuose.

Užjaučiame žmoną, sūnų ir dukrą.

LPKS Kauno skyrius

Kazys Algimantas Ramonas 1941-2002

Gimė Maldenių k., Joniškio r., ūkininkų šeimoje. 1948 05 22 šeima ištremta į Krasnojarsko kr., Sovetsko r., Verch Bazaikos miškų pramonės ūkį, Korbiko gyv. Į Lietuvą šeima grįžo 1959 m., apsigyveno gimtajame kaime.

Palaidotas Joniškio kapinėse.

Nuoširdžiai užjaučiame seserį, dukteris, jų šeimas ir artimuosius.

LPKTS Joniškio skyrius

Liucija Zubrevičiūtė-Karpavičienė 1912-2002

Gimė Pavirčiuvės k., Joniškio r., ūkininko šeimoje. 1948 m. su mama ir mažamete dukrele ištremtos į Krasnojarsko kr., Sovetsko r., Korbiko gyv. Grįžusi į Lietuvą gyveno su dukra ir vaikaitėmis.

Palaidota Joniškio liuteronų kapinėse.

Nuoširdžiai užjaučiame dukrą Ainą, vaikas, jų šeimas ir artimuosius.

LPKTS Joniškio skyrius

Anelė Mikalauskaitė-Skapienė 1927-2002

Gimė Pašlavančio k., Šilavoto valsč., Marijampolės aps. Mokėsi Prienų "Žiburio" gimnazijoje. 1946 m. suimta ir nuteista 10 m. Kalėjo Kauno kalėjime, Karagandos ir Taišeto lageriuose. Krasnojarske ištekėjo. 1964 m. grįžo su vyru ir sūnumi į Lietuvą. Apsigyveno Kaune. Dirbo "Sanite" buhalterė.

Palaidota Karmėlavos kapinėse.

Užjaučiame vyrą ir artimuosius.

LPKTS Kauno skyrius

Stasys Zubelis 1931-2002

Gimė Virkščių k., Ukmergės aps., savanorio šeimoje. 1950 m. baigė Veprių mechanizacijos mokyklą. 1951 m. su šeima ištremtas į Tomsko sr., Kaninino k. 1957 m. vedė ir grįžo į Lietuvą. Apsigyveno tėvų namuose, išaugino 6 vaikus. Dirbo Lyduokių kolūkyje, vėliau ūkininkavo.

Palaidotas Ukmergės r., Lyduokių kapinėse.

Nuoširdžiai užjaučiame šeimą ir artimuosius.

Vladas Linartas 1909-2002

Gimė Paširvinčio dvare, Širvintų valsč. Baigęs Širvintų gimnaziją dirbo Latvijos pasienio muitininku. Norėdamas išvengti arešto nuo 1940 m. nuolat keitė darbą ir gyvenamąją vietą. Vedęs apsigyveno Radviliškyje. 1951 m. su žmona ištremta į Krasnojarsko kr., Kazačinsko r. Grįžo į Lietuvą 1958 m. Apsigyveno Radviliškyje, dirbo kepykloje.

Palaidotas Radviliškio kapinėse, šalia žmonos.

Užjaučiame globėjus, gimines ir artimuosius.

LPKTS Radviliškio skyrius